

spættet sæl og hasselmus og på bilag IV-arter spidsnudet frø og snæbel.

For beskyttede dyre- og plantearter gælder det, at de er beskyttet, uanset om de befinder sig i det område (Natura 2000-område), som de udgør udpegningsgrundlaget for, eller uden for disse områder.

Med hensyn til beskyttelse af arter, der ikke er omfattet af enten fuglebeskyttelses- eller habitatdirektivet er det foreslået, at den danske gennemførelse af miljøansvarsdirektivets regler ikke skal være mere vidtgående, end EU-forpligtelserne tilsiger. De kommende Natura 2000-planer vil bl.a. fastsætte gunstig bevaringsstatus for arter i overensstemmelse med bestemmelserne i de 2 direktiver. Dette er nødvendigt som grundlag for vurderingen af, om der foreligger en miljøskade, jf. i øvrigt nedenfor om naturtyper uden for Natura 2000-områder.

Med hensyn til beskyttede naturtyper foreslås det, at den danske gennemførelse af miljøansvarsdirektivets regler ikke skal være mere vidtgående, end EU-forpligtelserne tilsiger, dvs. at den kun omfatter de udpegede Natura 2000-områder. En udvidelse til andre områder, for eksempel fredede områder eller § 3-områder uden for Natura 2000-områder, ville gøre det i forvejen yderst komplicerede spørgsmål om at afgøre, hvornår der foreligger en miljøskade på en beskyttet naturtype, yderligere kompliceret. For Natura-2000-områderne vil der fra ultimo 2009 foreligge Natura 2000-planer, der bl.a. fastlægger gunstig bevaringsstatus for områderne, som kan danne grundlag for vurderingen. Men sådanne planer – og dermed statusfastlæggelse – vil ikke foreligge for andre områder. Der vil således ikke være nogen målestok for, om en aktivitet har medført en væsentlig negativ påvirkning af bestræbelserne for at opnå eller bevare god bevaringsstatus, hvilket er afgørende for at konstatere, om der er en miljøskade i direktivets forstand.

De *beskyttede områder*, der herefter er omfattet af lovforslaget, er områder, der af miljøministeren i medfør af miljømålsloven er udpeget som internationale naturbeskyttelsesområder, jf. Miljøministeriets bekendtgørelse om afgrænsning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt om beskyttelse af visse arter. I lovforslaget anvendes betegnelsen internationale naturbeskyttelsesområder i overensstemmelse med terminologien i naturbeskyttelseslovens kapitel 2 a og miljømålsloven. Områderne benævnes også Natura 2000-områder.

I det omfang, det har betydning for artsbeskyttelsen, er tillige følgende områder omfattet af miljøansvarsdirektivet og dermed af lovforslaget: levesteder for de fuglearter, som efter fuglebeskyttelsesdirekti-

vet kræver særlige beskyttelsesforanstaltninger med hensyn til levesteder, herunder ynglepladser, fjerskiftepladser og rastepadser. Tilsvarende gælder ynglepladser og rastepadser for de arter, som efter habitatdirektivets bilag IV kræver streng beskyttelse.

EU-bestemmelser om beskyttede arter er gennemført i dansk ret i jagt- og vildtforvaltningslovgivningen, f.eks. bekendtgørelser om vildtreservater, og naturbeskyttelseslovgivningen, især bekendtgørelsen om afgrænsning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt om beskyttelse af visse arter samt bekendtgørelsen om fredning af krybdyr, padder, fisk, hvirvelløse dyr, planter m.m. (artsfredningsbekendtgørelsen).

Til § 16

Efter dette lovforslag er hidtidig tilstand den tilstand, som naturressourcen befandt sig i, umiddelbart før skaden indtraf. Det indebærer, at der ved fastlæggelse af den hidtidige tilstand som mål for de afhjælpende foranstaltninger skal tages udgangspunkt i den bedst mulige beskrivelse af den faktiske tilstand, men at der ikke samtidig forudsættes en analyse af naturressourcens sandsynlige udvikling i positiv eller negativ retning. Dette betyder, at der, i lighed med hvad der gælder efter miljøbeskyttelses- og jordforureningsloven, fastholdes en såkaldt »statisk tolkning« af begrebet »hidtidig tilstand«, modsat en »dynamisk fortolkning«, hvor begrebet ikke alene omfatter naturressourcens faktiske tilstand, men også ressourcens udviklingspotentiale, og hvor der skal tages højde for dette udviklingspotentiale i forbindelse med fastsættelse af de afhjælpende foranstaltninger.

De basianalyser, der skal ligge til grund for vand- og Natura 2000 planlægningen efter miljømålsloven, vil i vidt omfang indeholde de data, der skal anvendes til at fastlægge ressourcens hidtidige tilstand og dermed målet for de afhjælpende foranstaltninger.

Der henvises til de almindelige bemærkninger afsnitt 2.4.2.

Til § 17

Efter miljøansvarsdirektivet og dermed dette lovforslag omfatter retablering de primære foranstaltninger og de eventuelle supplerende foranstaltninger, der er nødvendige for at bringe beskyttede arter og internationale naturbeskyttelsesområder og vandmiljøet tilbage til hidtidige tilstand, efter at en miljøskade er indtrådt. Der henvises til lovforslagets § 14, § 16, § 17 og § 22, stk. 1 og bemærkninger til disse bestemmelser.